

בגדרי חיוב חלה ובדין עיסה העשויה להיחלק

א. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לז עמוד ב

ואמר אביי: טריתא פטורה מן החלה. מאי טריתא? איכא דאמרי: גביל מרתח, ואיכא דאמרי: נהמא דהנדקא; ואיכא דאמרי: לחם העשוי לכותח. תני רבי חיאי: לחם העשוי לכותח פטור מן החלה. והא תניא: חייב בחלה! התם כדקתני טעמא, רבי יהודה אומר: מעשיה מוכיחין עליה, עשאן כעבין - חייבין, כלמודין - פטורים.

ב. רא"ש מסכת חלה פרק א משנה ה

ומיהו נראה דאפילו עיסה גמורה אם אין סופה ליאפות בתנור פטורה מן החלה כדמוכח בפ' כיצד מברכין דתני ר' חיאי לחם העשוי לכותח פטור מן החלה ופריך והתניא חייב ומשני התם כדקתני טעמא דר' יהודה אומר מעשיה מוכיחים עליה עשאה כעבין חייבת למודין פטורה (פי' למודין כנסרים ודוגמתו במועד קטן עושין למודין לבור של יין לכסותו) ופי' רש"י ז"ל התם לחם העשוי לכותח אין אופין אותו בתנור אלא בחמה, אלמא אף על גב דמשעת גלגול קאתי חיוב חלה כיון דגלגלו אדעתא דלאפות בחמה מיפטר משום דסופו לבטלו מתורת לחם, והא דמפליג בין למודין לכעבין משום דבעבין מיחלפא בשאר עיסה שאינה עשויה לכותח אבל למודין מעשיה מוכיחין עליה ולא אתי לאיחלופי.

ג. רמב"ם הלכות ביכורים פרק ו הלכה יב

עיסה שנילושה ביין או שמן או דבש או מים רותחים או שנתן לתוכה תבלין או הרתיח המים והשליך הקמח לתוכו ולשו, אם אפאה בין בתנור בין בקרקע בין על המחבת והמרחשת בין שהדביק את הבצק במחבת ובמרחשת ואח"כ הרתיחן באש מלמטה עד שנאפת הפת, בין שהרתיחה ואח"כ הדביק הבצק כל אלו חייבין בחלה, אבל העושה עיסה ליבשה בחמה בלבד או לבשלה בקדרה הרי היא פטורה מן החלה שאין מעשה חמה לחם בין שלשה במים בין שלשה בשאר משקין, וכן קלי שלשין אותו במים או בדבש ואוכלין אותו בלא אפייה פטור שאין חייבת אלא עיסה שסופה להאפות לחם למאכל אדם.

ד. רדב"ז הלכות ביכורים פרק ו הלכה יב

אבל העושה עיסה ליבשה בחמה וכו'. בפרק כיצד מברכין (דף ל"ז) תני רבי חיאי לחם העשוי לכותח פטור מן החלה ופירש"י ז"ל שאין אופין אותו בתנור אלא בחמה ואין כן דעת רבינו דא"כ אפילו עשאן כעין כעבין לא היו חייבין כיון שכל מעשיה בחמה אין מעשה חמה לחם אבל לחם העשוי לכותח היינו מעשה תנור אלא שאינו עשוי לאכול אותו בעיניה ומשום הכי אמרינן דמעשיו מוכיחין עליו:

ה. רמב"ם הלכות ביכורים פרק ו הלכה יז

לחם העשוי לכותח מעשיה מוכיחין עליה, עשאה כעבין חייבת בחלה עשאה כלמודין פטורה מן החלה.

ו. רדב"ז הלכות ביכורים פרק ו הלכה יז

לחם העשוי לכותח וכו'. הכי מתרצינן מתנייתא פרק כיצד (דף ל"ז) וכבר כתבתי שנראה מדעת רבינו דלחם העשוי לכותח היינו בתנור אלא שלא נעשה לאוכלו בעיניה ולפיכך אם עשאה כעבין גילה בדעתו שרוצה לאוכלו כמות שהוא אם יצטרך לו דהא פסיק ותני לעיל שאין מעשה חמה לחם כדאיתא בירושלמי ואינו מחלק רבינו בין אם עשאה כעבין או למודים ומ"מ יש ליישב פירש"י דלעולם מעשה חמה פטורים אבל אם עשאה כעבין יש לחוש שמא ימלך כדאיתא בירושלמי אבל אם עשאה לימודים לא חיישין שמא ימלך:

ז. רמב"ם הלכות ביכורים פרק ו הלכה ח

העושה עיסה להאכיל הפת שלה לבהמה או לחיה פטורה, עיסת הכלבים בזמן שהרועים אוכלין ממנה חייבת בחלה, עיסת העכו"ם פטורה.

ח. כסף משנה הלכות ביכורים פרק ו הלכה ח

עיסת הכלבים וכו'. משנה פרק קמא דחלה (משנה ח) ובירושלמי (הלכה ה') איפליגו כמה הוא עיסת כלבים ונראה מדברי רבינו שפסק כמ"ד דאפילו עשאה גלוסקין והא תנינן בזמן וכו' ואם אין הרועים אוכלין ממנה תפטר בשעשאה משעה ראשונה שלא יאכלו הרועים ממנה ואם כן אפילו עשאה כמצתו של שלמה ואין בה שום גריעות ולא שינוי ולא היכר מאחר שעשאה משעה ראשונה שלא יאכלו ממנה שכתב לעיל בסמוך העושה עיסה לבהמה ולחיה פטורה וכתב לקמן שאין חייבת אלא עיסה שסופה לאפות לחם למאכל אדם ומפני שעיסת הכלבים דרך הרועים לפעמים לאכול ממנה כלומר שדרך אותם רועים לאכול מאותה עיסה או שאפאה ע"ד כן נקרא לחם העשוי למאכל אדם וחייב.

ט. רבינו יונה מסכת ברכות דף כו עמוד ב

ורבינו יעקב ז"ל אומר שיש לחלק בין דבר שבלילתו עבה לדבר שבלילתו רכה שדבר שבלילתו רכה פטור מן החלה והוא שלא נאפה בתנור אח"כ אבל דבר שבלילתו עבה חייב בחלה ואף ע"פ שלא נאפית בתנור כשאר פת אפ"ה חייב כיון שנעשית הבלילה עבה מתחלה. ומביא ראיה מדאמרינן במס' חלה (פ"א מ"ה) תחלתה עיסה וסופה סופגנין תחלתה סופגנין וסופה עיסה חייבת עד שתאה תחלתה וסופה סופגנין

[תחלתה עיסה] כלומר אם גלגל אותה מתחלה עבה כמו שאר עיסות ולבסוף אפה אותה באילפס בשמן או בשאר משקין כעין אפיות הסופגנין [ותחלתה סופגנין] שבלילתן רכה וחלולין כעין הספוג וסופה עיסה שנאפית בתנור כשאר עיסות חייבת שבאחת מהן מתחייבת בחלה וה"ה אם אפאה באילפס שחייבת והוא שאפאה בלא שום משקה אבל אם אפאה במשקה פטור דהוה ליה תחלתה סופגנין וסופה סופגנין ופטור והכי משמע בירושל' (בפ"ק דחלה סוף הל' ג) דגרסי' התם אמר רשב"ל כל שהאור עובר תחתיה אינו חייב בחלה ואין מברכין עליה המוציא א"ר יוחנן ובלבד ע"י משקה אבל כשתחלתה סופגנין שבלילתה רכה וסופה סופגנין שנאפית באילפס ע"י משקין כמו הסופגנין פטורה וכי אמרי' דמעשה חמה פטור זהו כשבלילתו רכה ונאפה בחמה דה"ל תחלתה וסופה סופגנין ולפיכך פטור אבל כשבלילתה עבה מתחלה חייבת ואף על פי שנאפית בחמה והכא מש"ה אמרי' שאם עשאה כעבין חייבת מפני שהיתה בלילתה עבה.

וא"ת אפילו כשלא עשאה כעבין אמאי פטור שהרי היתה בלילתה עבה מתחלה י"ל שאע"פ שבלילתה עבה כיון שלא נעשית לדעת אכילה אלא לחרך אותה באור ולעשות ממנו כותח לפיכך פטורה דהכי אמרי' בעיסת הכלבים שאם אין הרועים אוכלין אותה פטורה מן החלה אף על פי שבלילתה עבה כיון שלא נעשית לאכילת בני אדם פטור ה"נ כיון שלא נעשית לאכילת דרך פת פטורה:

י. תוספות מסכת ברכות דף לז עמוד ב ד"ה לחם העשוי

לחם העשוי לכותח פטור מן החלה - והיינו כשעשאו כלמודים ופירש"י עיסה שמיבשים בחמה וקשה דהא אמרינן במסכת חלה (פ"א משנה ה) כל שתחלתו עיסה וסופו סופגנין חייבין בחלה וכל שתחלתו סופגנין וסופו עיסה חייבין נמי בחלה ושתחלתו סופגנין וסופו נמי סופגנין פטור מן החלה ופסק ר"ת אם כן בניבלי"ש ורישולא"ש דתחלתן עיסה מברכין עליהן המוציא וחייבין בחלה אף על פי דסופן סופגנין ומתחלה היה ר"ל ר"ת דדוקא חייבין בחלה דמצות חלה בעודן עיסה דכתיב עריסותיכם והואיל שהיו מתחלה עיסה חייבין בחלה אבל מן המוציא פטורים דעכשיו הם סופגנין ול"נ דהא לעיל קתני נטלן לאכלן מברך עליהן המוציא גבי מנחה אף על פי דעכשיו הם סופגנין שהמנחות מטוגנות בשמן. ורימשי"ש אף על גב דחייבין בחלה שהיו עיסה מתחלה פטורין מהמוציא ואין מברכין עליהם אלא בורא מיני מזונות דלית להו תוריתא דנהמא ואחר כך ברכת מעין שלש על המחיה ועל הכלכלה ור' יחיאל ז"ל היה מסופק אם וירמשי"ש חייבין בחלה משום עושה עיסתו בצק כדי לחלקה פטורין מן החלה דלית בהו שיעורא הכא גבי וירמשי"ש נמי פעמים מחלקן שאין משימין שיעור חלה

בקדרה אחת אך היה מצריך ליקח חלה בלא ברכה בשביל הספק וכל דבר שתחלתו סופגנין וסופו עיסה חייבין בחלה ובהמוציא דקיי"ל כרבי יוחנן פרק כל שעה (פסחים דף לז.) דפליגי ר' יוחנן ור"ל במעשה אילפס ופליגי בבלילתו רכה דהיינו תחלתו סופגנין וסופו עיסה אם נאפה בתנור או בכירה או באילפס בלא מים ושמן דר"ל ס"ל דלא הוה חייב אלא כשנאפה בתנור ואהא קאי מתניתין תחלתו סופגנין וסופו עיסה דחייב בחלה אבל באילפס פטור ורבי יוחנן מחייב דמעשה אילפס סופו עיסה קרינן ביה רק שלא יהיו משקין באילפס דהכי איתא בירושלמי כל שהאור תחתיו חייב בחלה ומברכין עליו המוציא.

יא. תוספות מסכת פסחים דף לז עמוד ב

דהא חיוב חלה הוי משעת גלגול כדמוכח בכמה דוכתי וכן משמע במס' חלה (פ"א מ"ה) דתנן עיסה שתחלתה וסופה סופגנין פטורה מן החלה תחלתה סופגנין וסופה עיסה תחלתה עיסה וסופה סופגנין חייבת בחלה ונראה לרבינו תם דהכי נמי מברכין עליו המוציא ומביא ראיה ממנחות (דף עה:) ומכיצד מברכין (ברכות לז:) דאמר היה עומד ומקריב מנחה בירושלים אומר שהחיינו נטלו לאוכלו אומר המוציא וקפסיק ותני כל המנחות אפי' מנחת מחבת ומרחשת אף על פי שמתוגנת בשמן ואין סברא לחלק בין מים לשמן א"כ על לפנצול"י ופניטלט"י אומר בורא מיני מזונות ועל גלטונ"י וירבל"י מברך המוציא.

יב. רבינו יונה מסכת ברכות דף כז עמוד א

ור' יצחק הזקן ז"ל אמר שכל דבר שפטור מן החלה פטור מהמוציא ושלש ברכות. ונראה למורי הרב נר"ו שיש להעמיד חילוק הדבר בענין זה שאם היתה בלילתו עבה מתחלה ואח"כ רככו אותו ע"י משקין חייב בחלה שכיון שכבר היתה הבלילה עבה באותה שעה נתחייב בחלה שחייב החלה תלוי בגלגול אבל אין מברכין עליו המוציא שברכת המוציא תלויה בלחם וזה כיון שנתבטל מתורת לחם אין מברכין עליו המוציא ולא ג' ברכות וכבר הארכתי בזה בפסחים ת"ל:

יג. משנה מסכת חלה פרק א משנה ז

נחתום שעשה שאור לחלק חייב בחלה נשים שנתנו לנחתום לעשות להן שאור אם אין בשל אחת מהן כשיעור פטורה מן החלה:

יד. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה פרק א הלכה ה

הממריה כריו של חבירו שלא מדעתו רבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש. ר' יוחנן אמר נטבל ר"ש בן לקיש אמר לא נטבל. מתיב ר"ש בן לקיש לר' יוחנן והתנינן וכן נשים שנתנו

בשל אחת מהן כשעור פטורה מן החלה. ואמרנו שהנחתום אם לש עיסה ועשאה כולה שאור כדי לחלקה ולמכרה לבני אדם שהוא חייב, מפני שדעתו שאם לא ימצא מי שיקנה ממנו שאור זה יעשנו עיסה ויאפנה. וזה דומה למה שכבר אמר למכור בשוק חייב.

כ. רמב"ם הלכות ביכורים פרק ז הלכה ט

אבל שני ישראלים שעשו כך וחזר כל אחד אחר שחלקו והוסיף על חלקו עד שהשלימו לשיעור הרי זו פטורה, שכבר היתה לה שעת חובה והן היו פטורין באותה שעה מפני שעשאוה לחלק. +/השגת הראב"ד/ אבל שני ישראלים וכו' עד מפני שעשו אותה לחלק. א"א אין דבר זה מחזור ואם עשו אותה לחלק והשלימו מאין לו שהוא פטור ומה בין זה לעושה עיסתו קבין והשיכן או שצרפן בסל שהן חייבין ואף על פי שראה כן בירושלמי אין השכל נותן לסמוך עליו ועוד דקי"ל אין דחוי אצל מצות ואחד זה ואחד זה כיון שהשלים עליו חייב.

כא. משנה מסכת חלה פרק ב משנה ד

העושה עיסתו קבים ונגעו זה בזה פטורים מן החלה עד שישוכו רבי אליעזר אומר אף הרודה ונותן לסל הסל מצרפן לחלה:

כב. ר"ש מסכת חלה פרק א משנה ה

עוד א"ר יוחנן בירושלמי (הל' ה) העושה עיסה על מנת לחלקה בצק פטורה מן החלה ומתוך הסברא כ"ש עושה עיסה על מנת לעשותה סופגנין אף על גב דלכאורה משמע בירושלמי (שם) דריש לקיש קאמר לה טעות סופר הוא כמו שאפרש ולא גזר ר' יוחנן דלמא מימלך אלא בנחתום משום דתלוי בדעת לקוחות כמו שאפרש לקמן אפילו לפי טעות על כורחין קיבלה ר' יוחנן וכו'.

כג. רא"ש מסכת חלה פרק א משנה ה

ועוד אמרינן בירושלמי בפרקין דלקמן אמר ר' יוחנן העושה עיסה ע"מ לחלקה בצק פטורה מן החלה, ומסתבר דכ"ש העושה עיסה ע"מ לעשותה סופגנים דפטורה, והא דתנן במתני' תחלתה עיסה וסופה סופגנים חייבת היינו כשהיתה דעתו תחלה לאפותה בתנור ובסוף נמלך לעשותה סופגנים.

כד. משנה מסכת חלה פרק ג משנה ג - ה

הקדישה עיסתה עד שלא גילגלה ופדאתה חייבת משגילגלה ופדאתה חייבת הקדישתה עד שלא גילגלה וגלגלה הגזבר ואחר כך פדאתה פטורה שבשעת חובתה היתה פטורה: כיוצא בו המקדיש פירותיו עד שלא באו לעונת המעשרות ופדאן חייבין ומשבאו לעונת המעשרות ופדאן חייבין

לנחתום לעשות להן שאור אם אין בשל אחת מהן כשיעור פטורה מן החלה. ואין בשל כולהן כשיעור. א"ל שנייא היא שכן העושה עיסה על מנת לחלקה בצק פטורה מן החלה. א"ל והתנינן נחתום שעשה שאור לחלק חייב בחלה. א"ל לא תתיבני נחתום. נחתום לא בדעתו הדבר תלוי. בדעת הלוקחות הדבר תלוי שמא ימצא לקוחות והוא חוזר ועושה אותה עיסה.

טו. הגהות מיימוניות סוף ספר זרעים (אות כ"ד)

כתב רבינו שמחה הא דאמרינן העושה עיסה ע"מ לחלקה בצק פטורה, לא תימא דוקא לחלקה בין שתי נשים אלא אפילו לחלק לעצמו או אפילו לעשות ממנו בצקות קטנות פטורות וכו'.

טז. משנה מסכת חלה פרק ד משנה א

שתי נשים שעשו שני קבין ונגעו זה בזה אפילו הם ממין אחד פטורים ובזמן שהם של אשה אחת מין במינו חייב ושלא במינו פטור:

יז. ר"ש מסכת חלה פרק ד משנה א

אפילו הן ממין אחד - ואין מועיל לא נשיכה ולא צירוף סל כיון דמקפידות ואפי' לשין שני הקבין בבת אחת כיון דסופו ליחלק כדפרשי' בפ"ק (משנה ז) גבי נחתום שעשה שאור לחלק:

יח. רמב"ם הלכות ביכורים פרק ו הלכה יט

נחתום שעשה עיסה לעשותה שאור לחלקה חייבת בחלה, שאם לא תמכר יעשנה פת, אבל העושה עיסה לחלקה בצק פטורה. +/השגת הראב"ד/ אבל העושה עיסה לחלקה בצק פטורה. א"א נראה מן הגמרא שאף האשה שעשתה עיסתה לחלק חייבת בחלה שמא תמלך לעשותה עיסה מההיא איתתא דאתת ושאלת לרבי מונא בגין דאנא בעיא מעבד עיסתי אטרינא מהו דנסיבנא ותהא פטורה מן החלה א"ל ולמה לא אתא שאיל לאבוה אמר ליה אסור שמא תמלך לעשות עיסה וממתניתין גופא איכא למשמע נשים שנתנו לנחתום לעשות להן שאור אם אין בכל אחת כשיעור פטורה מן החלה דייקנן הא אשה אחת דומיא דחמש חייבת ואף על גב דרבי יוחנן הוא דאמר פטורה ר"ל פליג עליה דאמר דנחתום לאו דוקא וחמש נשים דוקא לענין חלוק הא אשה אחת חייבת בחלוק ומעשה דההיא אתתא מוכח דבכל אשה נמי חיישנן לאימלוכי.

יט. פירוש המשנה לרמב"ם מסכת חלה פרק א משנה ז

תקון משנה זו וכן נשים שנתנו לנחתום לעשות להן שאור ויש בשל כל אחת ואחת שעור חלה חייב בחלה, ואם אין

הקדישן עד שלא נגמרו וגמרן הגזבר ואחר כך פדאן פטורין שבשעת חובתן היו פטורין: עובד כוכבים שנתן לישראל לעשות לו עיסה פטורה מן החלה נתנה לו מתנה עד שלא גלגל חייב ומשגלגל פטור העושה עיסה עם העובד כוכבים אם אין בשל ישראל כשיעור חלה פטורה מן החלה:

כה. בית הבחירה (מאירי) מסכת חלה פרק א

אמר המאירי אם עשאן לעצמו פטורין מן החלה שהרי קדושין הן ואין תורת חלה בהם ואם עשאן למכור בשוק לצריכים להם חייבים שהרי הוא מתכוין בעשייתם שאם לא יזדמן לו למכרם יהו חולין בידו לאכלם נחתום שעשה שאור לחלק ר"ל למכור לבני אדם מעט לזה ומעט לזה לחמץ עיסתם חייב בחלה אחר שיש בין הכל שיעור חלה שהרי דעתו שאם לא ימצא קונים אופה את כלו לעצמו אבל נשים שנתנו לנחתום לעשות להם שאור והוא לשן כאחת לחלק להם ביניהם כל שאין בשל אחת מהן כשיעור פטורה שכל ליחלק כמוחלק מעכשו הוא ואין גורסין במשנה זו וכן נשים אלא נשים שנתנו:

כו. פסקי חלה לרשב"א שער ב

ב' נשים שעשו עיסה כדי לחלקה בעיסה אם אין בכל אחת כשיעור פטור' מן החלה דכיון שעשא' לחלקה הרי היא כמחולקת דתנן בפ"ד (מ"א) שתי נשים שעשו שני קבין ונגעו זה בזה אפילו הן ממין אחד פטורי' כלומר ואין מועיל להם שום דבר לא נשיכה ולא צירוף סל ולא אפילו בשערבו אותן כאחת דכל שעומד ליחלק בעיסה כמחולק דמי ותנן בפרק קמא (מ"ז) נחתום שעשה שאור לחלק חייב בחלה ונשים שנתנו לנחתום לעשות להן שאור אם אין בשל אחת מהן כשיעור פטור מן החלה כלומר מן הנחתום חייב שאפילו שעשה אותו כדי לחלקו ולמכרו לזה ולזה חייב לפי שדעת הנחתום תלוי בדעת אחרים שאם לא ימצא מי שיקנה ממנו אף נותן דעתו לאפות את כולו לעצמו אבל נשים שנתנו לו והוא עירב את הכל ולש להם עיסה אחת שלא מדעתם הרי זו כמחולקת משעת לישיה ואינן מצטרפות ולפיכך פטורה עד שיהא כשיעור בכל אחת ואחת.

כז. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לז עמוד ב

אמר רב יוסף: האי חביצא דאית ביה פרורין כזית - בתחלה מברך עליו המוציא לחם מן הארץ ולבסוף מברך עליו שלש ברכות; דלית ביה פרורין כזית - בתחלה מברך עליו בורא מיני מזונות, ולבסוף ברכה אחת מעין שלש. אמר רב יוסף: מנא אמינא לה - דתניא: היה עומד ומקריב מנחות בירושלים, אומר: ברוך שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה; נטלן לאכלן - מברך המוציא לחם מן הארץ, ותני עלה: וכולן

פותתן כזית. וכו' מאי הוה עלה? אמר רב ששת: האי חביצא, אף על גב דלית ביה פרורין כזית - מברך עליו המוציא לחם מן הארץ. אמר רבא: והוא דאיכא עליה תוריתא דנהמא.

כח. תוספות מסכת ברכות דף לז עמוד ב ד"ה חביצא דאית

חביצא דאית ביה פרורין - פרש"י כמו שלנייקו"ק וא"ת והתניא לעיל בזמן שהפרוסות וכו' אין הפרוסות קיימות לא יברך עליהן המוציא אף על גב דאית ביה כזית וי"ל דרב יוסף מפרש ליה הפרוסות קיימות היינו בכזית ואין הפרוסות קיימות בשאין בהן כזית וכן מפרש נמי בירושלמי וא"ת ואיך מדמה רב יוסף פרורי מנחות לפרורי חביצא וי"ל כיון שנטגנין בשמן כנתבשלו דמי ומיהו קשה דלקט מכולן כזית דקאי אחמשת המינין ולא אמנחות כמו שאפרש והתם נמי לא מיירי בשנתבשלו ומאי מדמה לחביצא שהוא מבושל לכך נ"ל חביצא היינו פרורין הנדבקים יחד על ידי מרק או על ידי חלב כמו חביצא דתמרי שהן נדבקים.

כט. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חלה פרק ד

חיבור בטבול יום ואינן חיבור בחלה. חיבור בחלה דתנינן ובזמן שהן של אשה אחת מין במינו חייב ושלא במינו פטור. ואין חיבור בטבול יום דתנינן תמן המכניס חלות על מנת להפריש ונשכו בית שמאי אומרים חיבור בטבול יום. ובית הלל אומרים אינן חיבור בטבול יום. דתנינן תמן בשר הקודש שקרם עליו הקופה. הא שאר כל הקופה חיבור ואין סופו לחתכו ואינן חייבים בחלה דא"ר יוחנן העושה עיסה על מנת לחלקה בצק פטורה מן החלה:

ל. משנה מסכת חלה פרק ד משנה ד

קב חדש וקב ישן שנשכו זה בזה רבי ישמעאל אומר יטול מן האמצע וחכמים אוסרים הנוטל חלה מן הקב רבי עקיבא אומר חלה וחכמים אומרים אינה חלה:

לא. שו"ת הרשב"א חלק א סימן תסא

לרב רבי אשר האשכנזי כתבת על עיסה שנלושה במי בצים בלי תערובת מים ובעת אפייתה תפחה וגדלה מאד. ושאלו לאשה שלשתה אותה אם נטלה חלתה ואמרה שלא היה בה שיעור חלה. אם תתחייב עכשו בחלה? אם נלך בתר השתא הואיל ויש בה עכשיו חררה גדולה ככל מחררה שנעשית מחמש' רבעות וכו' אבל חלה דאינו חייב אלא פעם אחת כיון דלא הוה בה שיעורא בתחלת חובתה דהיינו משתטיל מים לקמח. אף על פי שתפחה ונתרבתה לא אזלינן אלא בתר מעיקרא.

תשובה דברי מר אינן צריכין חזוק. וכן נראה לי ברור שאין לחייב עיסה זו בחלה אף על פי שתפחה הרבה בשעת

אפייתה. דשיעור חלה דהיינו חמשת רבעים קמח בעינן בודאי וכל שאין בה שיעור זה ממש פטורה. שבכל המקומות לא שיערו חיוב חלה אלא בקמח ממש לא במלוי הכלי.

לב. רמב"ם הלכות ביכורים פרק ז הלכה ח

שני עכו"ם שעשו עיסה כשיעור וחלקה ואחר כך נתגיירו, והוסיף כל אחד על חלקו אחר שנתגיייר עד שהשלימו לשיעור הרי זו חייבת, שלא היתה לה שעת חובה כשהיו עכו"ם שהרי פחות מכשיעור היה ביד כל אחד מהן.

לג. כסף משנה הלכות ביכורים פרק ז הלכה ח

כתב הראב"ד אבל שני ישראלים וכו'. א"א אין דבר זה מחוור וכו' ורבינו סובר שאין לדחות הירושלמי בכך וע"כ יש למצוא טעם לדברי הירושלמי דלא תיקשי ליה מהעושה עיסתו קבין והשיכן או צרפן בסל דחייב וי"ל דשאני התם שעדיין לא היה לה שעת חובה מעולם הילכך כל שהגיע לה שעת חובה חייבת אבל הכא שכבר היה לה שעת חובה שהרי היה כשיעור ונפטרה מפני שעשאוה לחלק שוב אינה חוזרת להתחייב דה"ל כאילו הורמה ממנה חלתה באותה שעה והרי זו דומה לאותה ששינינו בפרק ג' דחלק (משנה ג) הקדישה עיסתה עד שלא גלגלה וגלגלה הגזבר ואח"כ פדאתה פטורה שבשעת חובתה היתה פטורה ואין זה ענין אצל דיחוי דמצות:

לד. רמב"ן הלכות חלה דף כו עמוד ב

אבל סופגנין שסופן מוכיח על תחלתן הכל מודים שהולכין אחר דעתו של אדם, תחלתה וסופה על דעת סופגנין פטורה, תחלת גלגול על דעת עיסה סתם ונמלך לסופגנין חייבת שכבר נתחייבה משעת גלגול, גלגל על דעת סופגנין ונמלך שלא לעשותה סופגנין אלא עיסה סתם לדבר אחר חייבת. וכי תימא מאי שנא מהא דתנן הקדישתה עד שלא גלגלה וגלגלה הגזבר ואחר כך פדאתה פטורה, שבשעת חובתה היתה פטורה, התם מחוסר מעשה הכא במיבללא בעלמא, ומעשה שבסוף מוציא מידי מחשבה.

לה. בית הבחירה (מאירי) מסכת פסחים דף לז עמוד א

וכן אמרו חדא איתתא אתת שיליה לר' מונא כגון אנא דאנא בעיא מעבד עיסתי אטדי ר"ל שאני רוצה לעשות עיסתי כעין אסקריטין ולשה על דעת כך מהו דאסבינה ותהא פטורה מן החלה כלומר שאטול ממנה מעט לאפותה בתנור ותפטר מן החלה ואסרו לה שמא תמלך ותעשנה כלה בתנור ונמצאת חייבת למפרע וכדתנן תחלתה סופגנין וסופה עיסה חייבת וא"כ מה שאמרו שם תחלתה סופגנין וסופה סופגנין פטורה תחלתה עיסה וסופה סופגנין חייבת כך פירושה תחלתה סופגנין ר"ל שנילושה ונתגלגלה על דעת בישול או אפייה בחמה ואף סופה סופגנין ר"ל שאפייתה בבישול או בחמה

פטורה תחלתה עיסה וסופה סופגנין ר"ל תחלתה עיסה שלשה וגלגלה על דעת לאפותה דרך חיוב אלא שנמלך ועשאה סופגנין באפייתה ר"ל שאפאה דרך פטור חייבת הואיל ודעתו מתחלה לעיסה וכן מה שאמרו בסוף המשנה תחלתה סופגנין וסופה עיסה חייבת פירושה שלשה וגלגלה על דעת סופגנין ר"ל לאפותה בחמה או דרך בישול ונמלך ועשאה בתנור.

לו. ר"י קורקוס הלכות ביכורים פרק ז הלכה ח

וביאור וטעם הדבר דכשהם גוים בשעת הגלגול וכל אחד אין לו אלא פחות מכשיעור נמצא שעיסה זו לא היתה לה שום מין חיוב דאף אם היו ישראלים פטורה היתה וגם אם היתה כשיעור לכל אחד גלגול הגוי פוטר נמצא דחסרה שני דברים להתחייב הילכך כשנתגייירו להוסיף כל אחד חייבת דמעולם לא ירד לה חיוב ונפטרה דהא מחסרה תרתי שהוא מגוי ואין בה שיעור אבל כשהם ישראלים ולשו שיעור עיסה הרי יש בה תורת חיוב שישראל גלגל ושיעור עיסה הוא ומפני שדעתם לחלקה פטורה ואם היו נמלכים שלא לחלק היתה חייבת דלא מחסרה מידי אלא דעתן פטר אותה וכיון שירד לה תורת חיוב ונסתלק כשחלקו אותה הרי היא כאלו הורמה חלתה ולא שנא אם נפטרה בהרמת חלתה או נפטרה בשביל שדעתם לחלקה וחלקו אותה.

לז. שולחן ערוך יורה דעה הלכות חלה סימן שכו סעיף

ד

שנים שעשו עיסה כשיעור וחלקה, ואח"כ הוסיף כל אחד על חלקו עד שהשלימו לשיעור, ה"ז פטורה, שכבר היתה להם שעת חובה, והם היו פטורים באותה שעה מפני שעשאוה לחלק הגה: וה"ה באדם אחד שעשה ב' קבין ודעתו לחלקם, וחלקם. אבל אם לא עשאוה ע"מ לחלקם, לא מהני החלוקה אח"כ (טור).